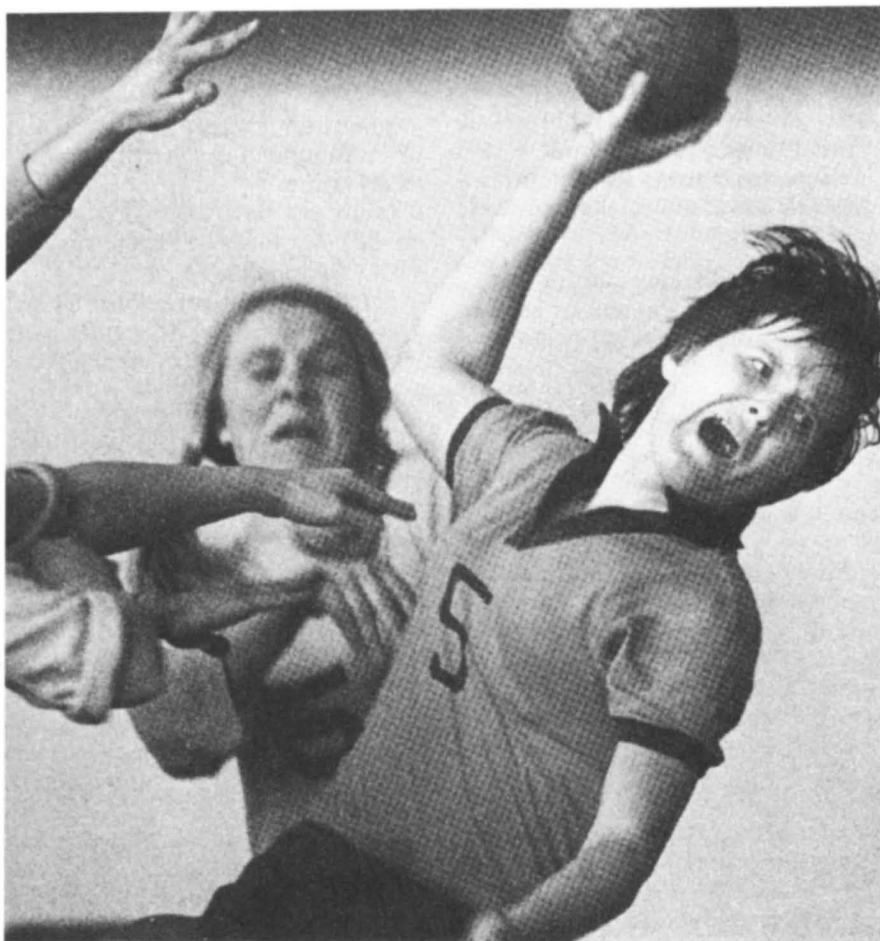

ELS APUNTS ESCOLARS

L'EATP: UNA EINA PER A L'ORGANITZACIÓ DE L'ESPORT A L'INSTITUT

Carles Jardí i Joan Rius, professors d'educació física de l'IB Camp Clar

Introducció

L'EF no és solament una assignatura del currículum escolar que contribueix al desenvolupament físic de l'alumne, sinó que, pretén també desenvolupar la personalitat d'aquest i contribueix a la formació genèrica de l'individu com a persona social. Els mitjans de l'EF són el moviment, l'esport, els jocs i l'organització d'activitats de lleure i esportives.

Dos dels principals problemes amb els quals ens enfrontem continuament són el poc o nul seguiment esportiu dels alumnes quan acaben el BUP i la inapetència, a vegades generalitzada, davant l'esforç físic en contraposició a les ganes que té l'adolescent de convertir-se en home i d'imitar els seus comportaments diferencials (fumar, beure, anar als bars, etc.).

L'atractiu d'aquesta experiència i la seva pràctica poden aconseguir que els problemes negatius esmentats disminueixin. L'oferiment de l'esport des d'una altra perspectiva o l'activitat física que amb aquesta EATP pretenem, pot suavitzar aquests canvis sociobiològics i enriquir el pas de l'adolescència a l'edat adulta.

Per aconseguir donar una solució i, si més no, millorar els aspectes negatius

de la problemàtica genèrica de l'adolescència, vàrem pensar a oferir un altra visió de l'esport o de l'educació física mitjançant l'establiment d'aquesta EATP.

Cal tenir en compte igualment que la reglamentació de l'àrea d'educació física en el BUP i la FP és una tasca que, amb les primeres oposicions de professors agregats, la posada en marxa dels processos de convalidació dels professionals no llicenciats que imparteixen docència actualment, l'elaboració d'un document en forma de proposta d'ordenació de l'assignatura al BUP per part de la D.G. d'Ensenyament (comissió d'agregats) constitueix un dels primers passos vers la integració plena de l'EF en el procés educatiu.

Les deficiències són moltes perquè la manca d'instal·lacions, de material i de nombre d'hores de classe (dues a BUP i una a FP) és encara significativa. Des d'una altra perspectiva, l'esport ha adquirit en els darrers anys una dimensió social cada vegada més extensa; també les necessitats dels clubs i les associacions de comptar amb monitors, col·laboradors i directius són superiors tot i que l'oferta és molt petita. Tanmateix, l'organització de l'esport extraescolar i a l'interior d'un institut és una tasca que cal fer de forma voluntarista, ja que ni tan sols no està definit a qui pertany la responsabilitat organitzativa.

La utilització racional de les instal·lacions esportives, considerem que és un altre factor important per a la normalització de l'EF. Per què han de romandre tancades fora de l'activitat escolar? La conseqüència d'una obertura fora de les hores lectives i de les pràctiques extraescolars és que persones alienes a l'Institut hi aniran a practicar esport (obertura de l'Institut al barri). Aquesta obertura significa una nova infraestructura i, fins i tot, la creació d'una nova entitat esportiva.

Les EATP

Aquesta assignatura s'imparteix en els cursos de segon i tercer de BUP. Tradicionalment s'ha convertit en una classe d'informàtica, mecanografia, llar, taller de teatre, etc. Una àmplia gamma d'activitats que dependrà dels recursos econòmics i humans del centre, així com de la imaginació dels professors als quals manquen hores per arro-

donir el seu horari, de l'existència d'instal·lacions, del material i dels pressupostos. Factors tot ells que condicionen les possibles alternatives de l'EATP.

EATP d'organització esportiva

Les circumstàncies al·ludides ens van fer plantejar la possibilitat de desenvolupar una EATP d'organització esportiva amb els objectius següents:

- Ampliar la poca incidència que té l'EF en el procés educatiu.
- Posar en contacte els alumnes interessats amb l'altra cara de l'esport (burocràcia, financiació, organització, relació amb institucions...).
- Enfrontar els alumnes amb responsabilitats no programables acadèmicament. En la major part de les assignatures, els alumnes tenen un programa, uns exàmens i una nota. En el cas d'aquesta EATP apareixen constantment situacions no programades, imprevistes, que cal resoldre (un permís que no arriba, unes fitxes que s'han perdut, inscripcions fora de termini, l'encarregat d'una tasca es posa malalt i un altre ha de fer-la, i moltes d'altres).

- Solucionar en part la competència de l'organització de l'activitat esportiva del centre.

- Oferir una nova alternativa al ventall de possibilitats de l'EATP, que resulta sovint molt avorrida.

- Fer que el pont entre l'institut i el barri en matèria esportiva el facin els mateixos alumnes, ja que pertanyen a ambdós grups.

- Aconseguir que l'EATP sigui el primer pas en la creació de l'escola de dirigents esportius.

Organització del curs

Es parteix de la base que l'EATP és una assignatura amb moltes alternatives, i que l'alumne opta per aquella en la qual més motivacions troba. Els qui trien aquesta vessant són informats que el nivell d'exigència ultrapassa en molt les dues hores setmanals de classe, que es trobaran amb períodes del curs en els quals no tindran quasi res a fer, i amb d'altres que els ocuparan moltes de les seves hores lliures i, fins i tot, els caps de setmana.

El nombre d'alumnes és molt reduït si es compara amb el d'altres EATP. En-

tre deu i quinze ha oscil·lat el nombre de participants en una experiència que dura dos anys. Un increment del nombre d'alumnes creiem que portaria a una difuminació de les responsabilitats i disminuiria l'eficàcia de l'experiència. Al començament del curs els alumnes reben la informació de tot el que el grup ha de fer; aleshores es distribueixen les tasques i es responsabilitza a cada alumne de la seva activitat. Això no significa que es formin compartiments estancs, ja que en els moments crítics de cada activitat el treball és conjunt.

Organigrama de l'EATP

Les activitats esportives han estat tradicionalment organitzades per l'APA i pel Seminari d'EF; amb l'aparició d'aquesta EATP la responsabilitat s'ha traspassat: existeix una relació interna amb el Consell Escolar (via representants d'alumnes) i amb el Seminari d'EF, a través del professor que les dirigeix, i també amb l'APA.

Les relacions exteriors s'estableixen bàsicament amb el Consell Comarcal d'Esports, i esporàdicament amb altres institucions (ajuntament, diputació, generalitat...), amb altres escoles, entitats comercials, associacions ciutadanes (AAVV i Esplais) i amb una entitat intermèdia com és l'Associació Esportiva "BELLUGA'T", que s'ha creat dintre de l'Institut a fi de fomentar les activitats esportives al barri. Es possibilita així la utilització de les instal·lacions esportives per persones alienes a l'Institut.

Hem d'afegir que aquesta EATP d'organització esportiva pretén aconseguir que l'alumne desenvolupi el seu esperit organitzatiu com creatiu. Volem donar a l'alumne tots els elements necessaris perquè sigui capaç de decidir i solucionar problemes quotidians amb el condicionant que, si aquestes decisions no són del tot encertades, l'activitat que en aquells moments organitza no tingui l'èxit que podria tenir. I, finalment, volem esmentar les responsabilitats que adquireixen a l'hora de repartir-se les diferents tasques que comporta aquesta disciplina: jutges, àrbitres, delegats d'equips escolars, responsables de les lligues internes, responsables de material, organitzadors dels diferents campionats que se celebren al llarg del curs, etcètera són les tasques que han d'anar desenvolupant al llarg del curs i que coordina el professor d'EF.

Desenvolupament de l'EATP d'organització esportiva

En general, els alumnes són els responsables de dur a terme la coordinació, la difusió i l'organització de totes les activitats esportives que es duen a terme en l'Institut o d'aquelles altres en les quals participen els alumnes. Aquestes activitats són molt diverses i les agrupem en els següents apartats:

1. Esport intern

Formen part d'aquest apartat totes aquelles activitats esportives adreçades als alumnes del centre, organitzades pels alumnes i desenvolupades en les

instal·lacions del centre. Les que fins ara hem dut a terme són:

- Campionat intern d'atletisme. Celebrat durant el segon trimestre a les tardes del dimecres i divendres, que són les que resten lliures de classes o d'activitats lectives. Les proves realitzades estan en relació amb les nostres instal·lacions (alçada, llargada, 30 ml, 80 ml, 600 ml, llançament de pes i de disc). Les finals les realitzem aprofitant alguna diada, la setmana cultural o bé quan arriba el bon temps. Aquests campionats comporten un equip d'organitzadors, jutges controladors i responsables de material a càrrec de l'EATP.

- Campionat de bàsquet, futbol, handbol i voleibol. Els alumnes, lliurement i sense categories, organitzen els seus equips. L'EATP organitza les diferents lligues que es porten a terme des del segon trimestre fins al final de curs. Els arbitres, els jutges i els organitzadors de l'EATP.

- Campionats puntuals. De tant en tant i sense cap norma regularitzadora, es marca un centre d'atenció que fa relació a una activitat determinada i s'organitza, per exemple, un campionat de "mates", un altre de llançament de pilota medicinal, etc., amb una campanya de propaganda que animi, doni un cert relleu i un caire divertit.

2. Esport extraescolar

Els alumnes de l'Institut participen en campionats escolars que organitza el Consell Comarcal d'Esports. En aquest cas els alumnes de l'EATP s'encarreguen de:

- Entrenar els equips del centre si hi estan capacitats i els resta temps per a fer-ho.
- Cercar entrenadors i delegats dels diferents equips.
- En cas extrem, cercar els entrenadors de fora.
- Complimentar fitxes i altres tasques burocràtiques que l'esport escolar requereix.

- Portar un inventari de material esportiu de tot el centre, comunicar les necessitats dels equips (samarretes, pilotes, xarxes...) i demanar pressupostos a les botigues d'esport.

3. Activitats de difusió popular

Com s'ha exposat anteriorment, l'Institut intenta organitzar activitats esportives i lúdiques obertes a l'exterior, i és per això que una associació esportiva i de lleure anomenada "BELLU-

GA'T". En aquest aspecte, com activitats més significatives cal esmentar la Cursa Popular i la Fira del Joc.

- La Cursa Popular. Activitat de caire recreatiu i participatiu que vol evitar el sentit competitiu. Adreçada a tothom sense distincions de cap mena. La seva organització abasta les campanyes de propaganda, de recerca d'ajudes econòmiques i de premis i de la mateixa organització de la Cursa. L'equip de l'EATP es reparteix la feina i la porten a terme confeccionant un informe o dossier que queda arxivat i que serveix per als organitzadors de la cursa següent.

Cal dir que cada any s'organitza un concurs de cartells anunciadors que corren a càrrec del Seminari de Dibuix i Disseny.

A continuació expliquem amb més detall els passos seguits en La Cursa Popular per donar un exemple de la tasca realitzada.

Les diferents tasques a repartir entre els membres de l'organització de la Cursa són les següents:

Grup A. Recerca d'ajudes.

Recull de trofeus i premis.

Grup B. Informació

Propaganda

Inscripcions (control de dorsals i participants)

Grup C. Control i senyalització del circuit

Controls de cursa

Organització de la sortida i l'arribada

El grup A comença la seva tasca un mes abans de la cursa. Han d'aconseguir el màxim nombre possible de premis per tal que cap participant no es quedi sense record. Ens hem proposat, i així ho hem fet fins ara, que no hi hagi ningú que marxi amb les mans buides. En primer lloc confeccionem unes cartes de petició d'ajut que s'enviaran a la llista d'entitats comercials, fàbriques i institucions que es consideren possibles col·laboradors. La llista es fa tenint en compte tots aquells que, segons un informe, hi varen col·laborar el curs anterior. Les cartes van signades pels propis alumnes i porten el vist i plau del director.

El pas següent és confirmar quines cases ajudaran i quines no, per tal d'anar a recollir allò que ens donin. Al mateix temps es lliura en aquell moment una carta d'agraïment.

Una vegada recollits els premis, els

trofeus i els diners que han aportat les diferents entitats, fem un càlcul dels possibles participants amb què caldrà comptar (sempre en augment respecte als anys anteriors) i veiem la quantitat de premis que ens manquen. El mateix Institut i l'APA, sobretot, aporten la resta.

La tria de premis també corre a càrrec d'aquest grup, i una setmana abans en fan l'exposició en unes vitrines col·locades al hall de l'Institut.

La classificació dels trofeus sempre ha estat secreta, sense que n'hi hagi comunicació entre aquest grup i el professor de l'EATP, perquè molts anys se'n donen als darrers classificats i això no es massa bo que ho sàpiga la gent "llest". Normalment els millors obsequis s'han repartit entre els tres primers, les tres primeres classificades, l'home més gran i la dona més gran, el nen més petit, el centre amb més participació i, alguna vegada, als tres darrers classificats, a qui ha fet més espectacle (n'hi ha que vénen disfressats), etc. El mateix grup es l'encarregat de demanar als representants de l'APA i de l'Institut que facin el lliurament de premis.

El grup B, encarregat de la informació, la propaganda i les inscripcions, també comença a treballar amb més d'un mes d'antelació, per tal de posar-se en contacte amb els professors de disseny i

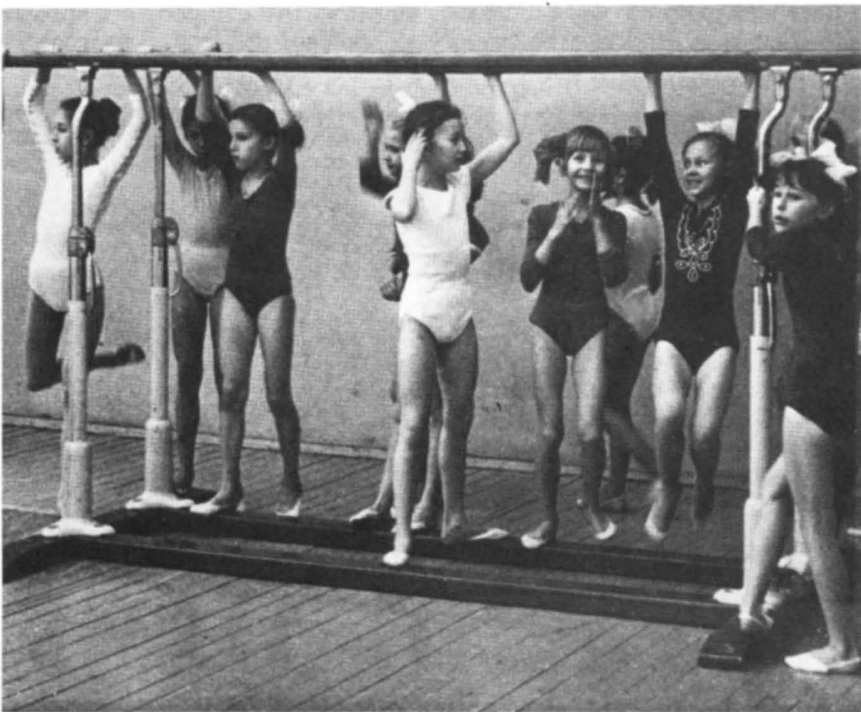
dibuix, que col·laboren en la confecció del cartell anunciador. Alguns anys hem muntat un concurs, s'han exposat tots els cartells participants per l'Institut i s'ha donat un premi al guanyador. El seu cartell s'ha fet servir per a la propaganda.

Com que interessa superar la xifra de participants cada any, s'envien cartes d'animació a tot els col·legis i centres d'ensenyament, AAVV, esplais i altres entitats públiques o privades del barri i a algunes de la ciutat, adjuntant-los-hi el cartell anunciador i el full d'inscripcions. Aquest grup és l'encarregat de repartir els dorsals i un tiquet per a un refresc, obsequi d'una firma comercial de begudes.

Les inscripcions s'accepten fins a mitja hora abans de la prova.

Quan aquesta s'acaba, i a mesura que van arribant els participants, els components d'aquest grup anoten i recullen els dorsals amb la intenció de confeccionar una llista d'ordre d'arribada. Aquesta llista es llegirà a l'hora de lliurar els premis. També, i al mateix temps, es canvia el tiquet per un refresc.

Tant abans de la cursa, per a fer propaganda, com després, per a fer públics els resultats i donar-hi més ressò social s'entra en contacte amb el diari de la ciutat, que normalment en treu un parell d'articles.

El grup C és l'encarregat de demanar el permís a l'Ajuntament, la col.laboració de la Guàrdia Urbana –que sempre controla les cruïlles conflictives i acompanya durant el recorregut–, la de la Creu Roja –per si sobrevé algun accident– i finalment de posar-se en contacte amb el Consell Comarcal d'Esports per tal d'evitar que la cursa coincideixi amb qualsevol altra manifestació esportiva de caire escolar, ja que es restarien eficàcia mútuament.

De cara a la mateixa cursa, han de fer un croquis o un plànol del circuit, que es repartirà també amb les cartes dels altres grups organitzadors. Normalment són els de Disseny i Dibuix els qui ho fan. El dia abans de la cursa han de senyalitzar tot el circuit, organitzar un grup de voluntaris que controlaran els punts estratègics, tenir preparada una moto que serveixi de guia i una altra que tanqui la cursa. Finalment, muntarà un dispositiu perquè a l'arribada es puguin recollir bé els dorsals i no hi hagi aglomeracions.

En últim terme, i després que la cursa s'ha celebrat i un cop que cada grup ha recollit tot el material emprat, tenen quinze dies per explicar en un informe tots els passos seguits, els problemes sorgits i la manera de solucionar-los. Així, elaboren el dossier de la Cursa, que s'adjuntarà al dossier final de l'EATP.

• La Fira del Joc. Consisteix a transformar durant 48 hores l'Institut en un centre lúdic-esportiu obert a tothom. Les activitats són organitzades bàsicament pels alumnes de l'EATP, el Seminari d'EF i el Seminari de Dibuix. En el muntatge es compta amb la col.laboració dels diversos esplais que

existeixen en els barris propers a l'Institut a cadascú dels quals se'ls encarrega l'atenció i el funcionament d'un estant-atracció.

Les activitats consisteixen a oferir una gamma variada de jocs en el mateix moment, distribuïts en els espais esportius del nostre centre, en el hall, i algunes aules. Jocs i activitats són adreçades als nens i nenes i als joves de les edats corresponents a l'EGB i el BUP. Aquestes són, entre d'altres: cucanyes, maquillatge, crosses, tir al blanc, "rapel", titelles...

Amb anterioritat es concerten amb altres col.legis i centres d'ensenyament horaris de visita, per tal d'evitar irregularitats en el funcionament de la fira per desbordament o per manca de participants.

Com que és necessària una infraestructura important si es vol assegurar que la fira tingui èxit, comptem amb la col.laboració directa dels esplais de la zona, així com amb una important subvenció de l'ajuntament.

En darrer lloc, hem d'assenyalar que és del tot necessària l'ajuda d'altres EATP (Disseny, Llar) per a preparar el material necessari.

Cloenda

L'avaluació del treball de cada alumne té dues vessants: l'una a càrrec del professor, consistent a avaluar com ha resolt l'alumne les tasques de les quals ha estat responsabilitzat; l'altra, la valoració de l'aportació personal al treball d'equip o a les tasques generals del grup. Així mateix, en finalitzar una determinada activitat els responsables en fan el corresponent informe. A la fi del

curs tot el grup elabora un informe-memòria final.

Les peculiaritats del treball fan que molts alumnes hagin de dur a terme moltes activitats fora de l'hora assignada en l'horari de l'EATP. De la mateixa manera, hi ha dies sense cap ocupació especial que s'aprofiten per a fer una posta en comú de les activitats de grup.

La organització d'aquestes activitats suposa aspectes i exigències que poden ser satisfets per altres tallers o EATPs. La majoria d'activitats necessiten d'una publicitat prèvia. El muntatge i la confecció de cartells i fulls els duen a terme els alumnes de l'EATP de Disseny. En la tasca de manteniment de material i d'instal.lacions hi participen esporàdicament els alumnes de l'EATP de Llar.

De totes les activitats esmentades l'equip de l'EATP confegeix els informes corresponents, en els quals comenten tots els passos que han seguit per la seva organització així com els problemes sorgits i les solucions que han trobat. La finalitat és d'arxivar-los en un dossier per al Seminari d'Educació Física, que servirà per facilitar i perfeccionar la tasca als equips que, en anys propers, es matricularan en aquesta assignatura.

Les activitats que hem plantejat són molt concretes i són conformes a la manera d'actuar i pensar d'alumnes i professors del nostre institut. Amb això volem dir que es poden plantejar igualment moltes altres activitats, i que allò que hem explicat no és més que una experiència curta però reeixida d'allò que pot ser l'EATP d'organització esportiva.